

EXPUNERE DE MOTIVE

1. Titlul proiectului actului normativ

Propunere legislativă pentru modificarea Legii nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice

2. Motivul emiterii actului normativ

Violența domestică este un fenomen prezent în toate țările, inclusiv în România. Ea se referă la abuzul fizic, emoțional, sexual sau psihologic al unei persoane de către partenerul, partenera sau membrii familiei sale. Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice, republicată, cu modificările și completările ulterioare, incriminează violența domestică și oferă protecție persoanelor afectate prin intermediul ordinelor de protecție și al altor măsuri legale.

Conform informațiilor ce se regăsesc în Barometrul violenței de gen 2022¹, au fost identificate în total 51.222 de victime în 2021, pe baza actului de sesizare a actelor de violență, dintre care 42.677 adulți și 8.545 minori. În cazul adulților, victimele sunt într-o majoritate absolută femei (79,6%), în timp ce în cazul minorilor, fetele și băieții sunt deopotrivă victime (4.163 băieți și 4.382 fete). În primele 6 luni din 2021, pornind de la actul de sesizare au fost 27.337 de victime, iar dintre cele adulte 18.507 sunt femei și 4.453 bărbați.

Dacă ne uităm la tipurile de agresiuni cu cele mai multe victime adulte, cifrele arată că femeile sunt principalele victime ale actelor de violență – subliniem că este vorba doar de acte de violență înregistrate de către poliție, și doar în baza prevederilor Codului Penal. În 2021, 23.498 femei au suferit loviri sau alte acte de violență, 4.431 au fost amenințate (cf. art. 206 NCP) și 100 de femei au fost violate. În primele 6 luni din 2022, 12.801 femei au suferit loviri sau alte acte de violență, 2.579 de femei au fost amenințate (cf. art. 206 NCP) și 89 au fost violate. Deși nu se poate face o corelație clară între actele de violență împotriva femeilor și agresor (deoarece ele nu sunt dezagregate pe gen), același material ne relevă că în 2021, 19.094 dintre agresori sunt sau au fost căsătoriți cu victima, iar 11.287 sunt actuali sau foști parteneri. Pentru infracțiunile din primele 6 luni ale anului 2022, 9.649 dintre agresori sunt sau au fost căsătoriți cu victima, 6.710 sunt actuali sau foști parteneri.

Ordinul de protecție împotriva violenței domestice este important întrucât:

- **Oferă siguranță victimelor:** Acesta poate impune restricții agresorului, precum interzicerea apropierei sau contactului cu victima.
- **Expune abuzul:** Ordinul poate fi utilizat ca dovadă în procesul penal împotriva agresorului.
- **Atrage atenția societății:** Acesta poate ajuta la creșterea conștientizării asupra problemei violenței domestice și la creșterea eforturilor pentru a o combate.

Este extrem de important ca toate autoritățile statului să ia măsuri de protecție serioase, să conlucreze în cazurile de violență domestică și să se asigure că victimele primesc sprijinul necesar. Durata oricărui ordin de protecție este esențială pentru a-și atinge obiectivul pentru care a fost emis.

¹ Barometrul violenței de gen 2022

<https://centrulfilia.ro/new/wp-content/uploads/2022/12/Barometrul-Violenta-de-Gen.-Romania-2022.pdf>

În ceea ce privește asistența juridică, la momentul actual, victimele violenței domestice au dreptul să beneficieze de asistență juridică obligatorie pentru prima înfățișare în instanță, potrivit prevederilor Legii nr. 217/2003, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Asistența juridică obligatorie reprezintă un mecanism de asigurare a dreptului la apărare efectivă și a egalității de arme ce operează de drept, independent de situația financiară a persoanei, prin raportare la vulnerabilitatea unei categorii de părți sau la consecințele foarte grave pe care respectiva procedură le-ar putea avea asupra drepturilor și libertăților fundamentale.

Însă persoana care solicită ordinul de protecție nu beneficiază de asistență juridică obligatorie și pe parcursul judecății în apel. Astfel, dispozițiile art. 45 alin. (3) din Legea nr. 217/2003, republicată, cu modificările și completările ulterioare, aplicabile judecății în apel, fac trimitere la dispozițiile art. 42 alin. (1), (3), (4), (6) și (8) din același act normativ, fiind astfel omis art. 42 alin. (2) care face referire la asistența judiciară a victimei.

2.1. Descrierea situației actuale

În prezent, instanța poate dispune prin ordinul de protecție următoarele măsuri:

- a) evacuarea temporară a agresorului din locuința familiei, indiferent dacă acesta este titularul dreptului de proprietate;*
- b) reintegrarea victimei și, după caz, a copiilor, în locuința familiei;*
- c) limitarea dreptului de folosință al agresorului numai asupra unei părți a locuinței comune atunci când aceasta poate fi astfel partajată încât agresorul să nu vină în contact cu victima;*
- d) cazarea/plasarea victimei, cu acordul acesteia, și, după caz, a copiilor, într-un centru de asistență dintre cele prevăzute la art. 19;*
- e) obligarea agresorului la păstrarea unei distanțe minime determinate față de victimă, față de membrii familiei acesteia, astfel cum sunt definiți potrivit prevederilor art. 5, ori față de reședința, locul de muncă sau unitatea de învățământ a persoanei protejate;*
- f) interdicția pentru agresor de a se deplasa în anumite localități sau zone determinate pe care persoana protejată le frecventează ori le vizitează periodic;*
- g) obligarea agresorului de a purta permanent un dispozitiv electronic de supraveghere;*
- h) interzicerea oricărui contact, inclusiv telefonic, prin corespondență sau în orice alt mod, cu victima;*
- i) obligarea agresorului de a preda poliției armele deținute;*
- j) încredințarea copiilor minori sau stabilirea reședinței acestora.*

Durata măsurilor poate fi dispusă pentru o perioadă stabilită de către judecător, care nu poate însă depăși 6 luni de la data emiterii ordinului.

De multe ori însă, abuzurile ce îmbracă forma violenței domestice se pot desfășura pe săptămâni, luni sau chiar ani de zile, sens în care considerăm că perioada de 6 luni insuficientă pentru atingerea scopului ordinului de protecție și anume cel de oferi victimei distanța necesară față de agresor care să îi poată garanta siguranța fizică și emoțională.

În realitate, asistența juridică acordată victimelor este insuficientă fiindcă se acordă doar la prima înfățișare în instanță, însă nu și în apel; conform dispozițiilor art. 45 alin. (3) din Legea nr. 217/2003 ce nu fac trimitere și la art. 42 alin. (2) care face referire la asistența judiciară a victimei.

2.2. Schimbări preconizate

Propunem modificarea duratei perioadei pe care pot fi dispuse măsuri prin ordinul de protecție în sensul creșterii de la 6 la 12 luni.

Modificarea ar implica tot aprecierea judecătorului în ceea ce privește durata exactă, având însă posibilitatea să dispună instituirea măsurilor necesare și pentru o perioadă mai mare de 6 luni și maxim 12 luni.

De asemenea, pentru asigurarea asistenței juridice și în apel se impune modificarea art.45 alin. (3) din Legea nr. 217/2003, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prin includerea trimiterii la art.42 alin.(2) în conținutul acestuia.

3. Impactul socio-economic al proiectului de act normativ

Victimele violenței domestice sunt marginalizate de societate și de cele mai multe ori acest lucru încurajează agresorii să își continue și să intensifice abuzurile. Lipsa unei reacții prompte din partea statului va duce și la propagarea și încurajarea agresorilor, care nefiind constrânși legal să respecte oamenii, se pot transforma în abuzatori sexuali, violatori, agresori iar în cele din urmă în criminali. Astfel, de multe ori se întâmplă ca familii să se destrame, copii să fie instituționalizați și efortul de reabilitare al statului să fie mult mai împovărător decât ce s-ar fi putut realiza printr-o mai bună prevenție acordată fenomenului.

Violența distruge comunități, relații interumane și sociale ceea ce duce și la pierderi economice, în special în cazul victimelor, care fie nu se mai prezintă la locurile de muncă, fie rămân fără resurse financiare sau bunuri de valoare în cadrul actelor de violență fizică.

Prezentul proiect reglementează o protecție suplimentară pentru victimele violenței domestice și le oferă posibilitatea de a avea drepturile respectate pe întreg parcursul demersului judiciar, dar și perspectiva de a beneficia de siguranță sporită raportat la agresiuni.

4. Impactul financiar asupra bugetului general - fără impact

5. Efectele proiectului de Lege asupra legislației în vigoare

În urma modificărilor legislative, Legea nr.217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice ar suferi următoarele modificări:

Forma actuală:	Forma propusă:
Art. 39	
(1) Durata măsurilor dispuse prin ordinul de protecție se stabilește de judecător, fără a putea depăși 6 luni de la data emiterii ordinului. (2) Dacă hotărârea nu cuprinde nicio mențiune privind durata măsurilor dispuse, acestea vor produce efecte pentru o perioadă de 6 luni de la data emiterii ordinului.	(1) Durata măsurilor dispuse prin ordinul de protecție se stabilește de judecător, fără a putea depăși 12 luni de la data emiterii ordinului. (2) Dacă hotărârea nu cuprinde nicio mențiune privind durata măsurilor dispuse, acestea vor produce efecte pentru o perioadă de 12 luni de la data emiterii ordinului.
Art. 45	
(1) Hotărârea prin care se soluționează cererea de emiterie a ordinului de protecție este supusă numai apelului, în termen de 3 zile de la pronunțare dacă s-a dat cu citarea părților, și de la comunicare, dacă s-a dat fără citarea lor. (2) Instanța de apel poate suspenda executarea până la judecarea apelului, dar numai cu plata unei cauțiuni al cărei quantum se va stabili de către aceasta. (3) Apelul se judecă cu citarea părților. Dispozițiile art. 42 alin. (1), (3), (4), (6) și (8) sunt aplicabile în mod corespunzător. (4) Participarea procurorului este obligatorie.	(1) Hotărârea prin care se soluționează cererea de emiterie a ordinului de protecție este supusă numai apelului, în termen de 3 zile de la pronunțare dacă s-a dat cu citarea părților, și de la comunicare, dacă s-a dat fără citarea lor. (2) Instanța de apel poate suspenda executarea până la judecarea apelului, dar numai cu plata unei cauțiuni al cărei quantum se va stabili de către aceasta. (3) Apelul se judecă cu citarea părților. Dispozițiile art. 42 alin. (1)-(4), (6) și (8) sunt aplicabile în mod corespunzător. (4) Participarea procurorului este obligatorie.

6. Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de Lege

Prezenta inițiativă a fost transmisă către organizații neguvernamentale relevante, active în lupta pentru combaterea violenței domestice.

În acest sens, una dintre organizațiile care militează pentru drepturile și protecția femeilor - Centrul Filia - ne-a transmis că modificările propuse prezintă oportunitate la momentul actual. Mai mult, ne-au pus în vedere că Asociația Anais ce acordă servicii juridice victimelor violenței domestice (consultată în privința inițiativei legislative) a observat că în practică ordinele de protecție sunt date chiar pentru perioade mai scurte de 6 luni; ceea ce ridică foarte mari semne de îngrijorare din perspectiva victimelor.

În urma consultării organizațiilor care lucrează pe violență domestică Platforma Protect și-a manifestat de asemenea susținerea pentru inițiativa legislativă propusă.

În numele inițiatorilor:

Monica-Elena Berescu – Deputat USR

Oana Țoiu - Deputat USR

Beniamin Todosiu - Deputat USR

CSEPEVA ANDREA - deputat USR

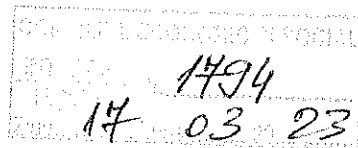
SIMONA-MAYA TEODOROVIC PSD
MARA-MONICA CALISTA

Lista susținătorilor Propunerii legislative pentru modificarea Legii nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice

NR.	PARLAMENTAR	PARTID	SEMNĂTURĂ
1.	Șerelles Cristhian Gabriel	USR	
2.	BLAGA DANIEL	USR	
3.	Vodă Țop	USR	
4.	ORBANU DANIELA	PSD	
5.	RADU MIHAIL	USR	
6.	ȘTEFAN ILIUȘU CORNEL	USR	
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			

Lista susținătorilor Propunerii legislative pentru modificarea Legii nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice

NR.	PARLAMENTAR	PARTID	SEMNĂTURĂ
1.	VICOL COSTEL	USR	
2.	ANCA DRAGU	USR	
3.	CRISTI' BELEA	USR	
4.	CONSTANTIN GHICA	USR	
5.	ATALANG STETAN	USR	
6.	DINICA SILVIA-MONICA	USR	
7.	ARAU AMBROZIE-IRINEU	USR	
8.	Bodeo Marius	USR	
9.	Bob Virgil Marius	USA	
10.	Arzescu Narcis	USR	
11.	REMUS NEGOI	USR	

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

LEGE

pentru modificarea Legii nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Articol unic: Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 948 din 15 octombrie 2020, cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 39, alineatele (1) și (2) vor avea următorul cuprins:

„(1) Durata măsurilor dispuse prin ordinul de protecție se stabilește de judecător, fără a putea depăși 12 luni de la data emiterii ordinului.

(2) Dacă hotărârea nu cuprinde nicio mențiune privind durata măsurilor dispuse, acestea vor produce efecte pentru o perioadă de 12 luni de la data emiterii ordinului.”

2. La articolul 45, alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Apelul se judecă cu citarea părților. Dispozițiile art.42 alin. (1)-(4), (6) și (8) sunt aplicabile în mod corespunzător.”

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (1) din Constituția României, republicată.

PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR

Ion-Marcel CIOLACU

PREȘEDINTELE SENATULUI

Alina-Ștefania GORGHIU